SEY
SUOMEN ELÄINSUOJELU

Helsingissä 20.10.2026

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi metsästyslain 90 §:n ja riistahallintolain 31 §:n muuttamisesta

VN/24498/2026

SEY Suomen eläinsuojelu kiittää lausuntopyynnöstä.

Hallituksen esityksen tavoitteena on tiukentaa metsästyslain 90 §:n oikaisu- ja muutoksenhakusäännöksiä rajaamalla valitusoikeus vain sellaisiin rekisteröityihin paikallisiin tai alueellisiin yhteisöihin, jonka pääasiallisena tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun edistäminen. Lisäksi yhteisön tulisi jatkossa olla rekisteröitynä vähintään kolme vuotta ennen valituksen jättämistä ja niiltä edellytetään jatkossa myös toiminnallista yhteyttä päätöstä koskevaan alueeseen. Riistahallintolain 31§:ään on puolestaan määrä lisätä säännös, jonka mukaan muutoksenhakuviranomaisen olisi jatkossa kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, ettei esitetystä täytäntöönpanokiellosta aiheudu luvan päämäärälle enempää haittaa kuin Euroopan unionin oikeuden nojalla suojeltujen eläinten suotuisan suojelutason turvaamisen kannalta on välttämätöntä.

SEY ei kannata ehdotettuja muutoksia. Näkemyksemme mukaan ne tulevat osaltaan lisäämään suurpetoihin kohdistuvaa metsästyspainetta ja niillä pyritään ohjaamaan päätöksentekoa siirtämällä fokus tyystin populaatiotasolle, pois eläinyksilöstä ja sille mahdollisesti aiheutetusta kärsimyksestä. Lisäksi muutoksenhakuoikeuden rajaaminen heikentää entisestään sidosryhmien (luonnon- ja eläinsuojelujärjestöjen) todellisia vaikutusmahdollisuuksia.

Hallituksen esityksen mukainen valitusoikeuden edellytysten täyttymisen arviointi ohjaa väärään suuntaan. Oleellista ei ole, onko järjestö toiminut 2 vuotta ja 9 kuukautta vai 3 vuotta. Sen sijaan tulisi arvioida onko ehdotettu petojen metsästys tarpeellista ja oikeasuhtaista, täyttyvätkö suojelua koskevat poikkeuksen edellytykset ja onko pystytty osoittamaan, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole.

Kun valitusoikeutta rajoitetaan, kasvaa riski vaillinaisten ja jopa virheellisten päätösten läpimenoon. SEY huomauttaa, että viime vuosina KHO on kumonnut paljon sellaisia kannanhoidollisia suurpetojen poikkeuslupia, joiden perustelut eivät ole olleet valideja. Valitukset ja täytäntöönpanokiellot ovat siten olleet tarpeellisia päätösten lainmukaisuuden saattamiseksi tuomioistuimen arvioitavaksi.

Hallituksen esityksessä todetaan: ”Lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon, että järjestöjen vaikutusmahdollisuuksien toteutuminen ei riipu yksinomaan valitusoikeudesta, vaan merkitystä on myös muilla osallistumis- ja vaikuttamiskeinoilla. Järjestöt voivat vaikuttaa poikkeuslupien myöntämistä koskevaan sääntelyyn esimerkiksi maa- ja metsätalousministeriön suurimpia sallittuja saalismääriä koskevien asetusten valmistelussa - -.” Järjestöt ovat yrittäneet vaikuttaa jättämällä ministeriön viimeaikaisiin asetusluonnoksiin lausuntokierroksella eriäviä näkemyksiä, mutta tällä ei ole ollut vaikutusta lopputulokseen. Esimerkiksi suurpetojen kiintiömetsästys toteutettiin nopealla aikataululla huolimatta lukuisten asiantuntijatahojen kritiikistä. Nyt tosiasiallista vaikutusmahdollisuutta pyritään vielä oleellisesti heikentämään.

Kansalaisjärjestöjen todelliset vaikutusmahdollisuudet ovat tärkeitä oikeusvaltion tietopohjalle etenkin niiden näkökulmasta, joiden ääni muuten jää helposti kuulumatta. Kansalaisjärjestöt tuovat päätöksentekoon tietoa, kokemusta sekä kriittisiä ja rakentavia näkökulmia. Siksi järjestöjen mahdollisuuksia osallistua ei tule tarpeettomasti rajoittaa.

Järjestöjen valitusoikeuden olemassaolo voidaan kiinnittää perustuslaissa säädettyyn ympäristövastuuseen, sillä Suomen perustuslain 20 §:n 1 momentin mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta kuuluu kaikille.

SEY
SUOMEN ELÄINSUOJELU

Perustuslain esitöiden mukaan sen tarkoittama vastuu kohdistuu myös elolliseen luontoon, kuten eläimiin. Kyseinen säädös on ollut voimassa kauan, aiemmin Hallitusmuoto 14 a §. Lakiesitys rajaisi mahdollisuuksia toteuttaa tätä pitkään perustuslain tasolla tunnustettua ympäristövastuuta.

Samalla esitys kaventaisi perustuslain 20 §:n 2 momentissa turvattuja osallistumismahdollisuuksia. Toinen momentti sisältää sekä lainsäätäjää että lain soveltajaa velvoittavan perustuslaillisen toimeksiannon. Sen mukaan julkisen vallan on pyrittävä turvaamaan jokaiselle mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Järjestöjen valitusoikeuden rajaaminen heikentäisi näiden perustuslaillisten tavoitteiden käytännön toteutumista.

Katsomme, että esitetyt lakimuutokset ovat ristiriidassa perustuslain 2 §:n 2 momentissa sekä erityisesti perustuslain 20 §:n 2 momentissa säädetyn kanssa. Näin ollen asiassa on välttämätöntä kuulla myös Perustuslakivaliokuntaa.

Esityksestä ei ilmene, kuinka usein nykyistä muutoksenhakuoikeutta on käytetty. Etenkin, kun lakiesityksen taustalla oleva ongelma mahdollisesti koskee vain vähäistä määrää tapauksia ja rajallista taloudellista intressiä, herää kysymys, onko esitetyn kaltainen merkittävä puuttuminen vuosikymmeniä voimassa olleeseen, perustuslakiin kiinnittyvään oikeuteen oikeasuhtaista. Tulisi tarkemmin pohtia, voitaisiinko sama tavoite pyrkiä saavuttamaan huomattavasti vähemmän oikeuksia rajoittavalla tavalla, esimerkiksi lisäämällä resursseja täytäntöönpanokieltojen nopeutettuun käsittelyyn.

Täytäntöönpanokiellolla on erityisen suuri merkitys metsästystä koskevissa asioissa, sillä päätöksen seuraukset ovat eläinyksilön kannalta peruuttamattomia. Jokaisella eläinyksilöllä on vain yksi elämä. Muutoksenhakuviranomaisen päätöksentekoa ei tule pyrkiä rajoittamaan niin, että kyseeseen tulisi ensisijaisesti täytäntöönpanon salliminen.

Pyydämme myös kiinnittämään erityistä huomiota oikeuskanslerin toteamukseen siitä, että " asia liittyy valtiosääntöisesti merkillepantavaan ja myös kyseenalaiseen kehityskulkuun, joka laajemmassa katsannossa näyttäytyy pyrkimyksenä sulkea tuomioistuimet pois päätöksenteosta joko valitusoikeutta kaventamalla tai päättämällä asioista yksittäisten hallintopäätösten asemesta säädöksin, joista ei voi valittaa. Molemmat kehityskulut vaikuttavat erityisesti erilaisten yleisten intressien nauttimaa oikeussuojaa kaventavasti."

SEY katsoo, että ihmisten ja yhteisöjen oikeusturvan sekä metsästyksen yleisen hyväksyttävyyden kannalta nykylainsäädännön mukaista valitusoikeutta ei tule ryhtyä kaventamaan ja muutoksenhakuviranomaiselle tulee jättää todellinen harkintavalta. Mielestämme suurpetojen metsästyksen tulisi jatkossakin perustua tapauskohtaiseen harkintaan ja kohdistua merkittävää haittaa aiheuttaviin yksilöihin.

Tommi Lapio
eläinsuojeluasiantuntija
SEY Suomen eläinsuojelu

